

Yttrande över remiss från Näringsdepartementet angående departementspromemorian Märkning och registrering av katter – ett förslag och dess konsekvenser (DS 2019:21) (N2019/02696/DL)

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, instämmer generellt med det som anförs i remissen.

SLU anser att märkning och registrering är av stor betydelse för att hantera problemet med hemlösa katter, men anser att alla katter bör märkas och registreras oavsett ålder.

SLU instämmer också i att det är viktigt med en tydlig information till allmänheten om de nya bestämmelserna och vi föreslår att olika intressenter, utöver Jordbruksverket, samlas kring en sådan informationskampanj.

SLU ställer sig bakom förslaget att Jordbruksverkets hundregister ska utökas och även omfatta katter och deras ägare. Veterinärer och djursjukvårdare bör också ha tillgång till registret.

SLU förespråkar en övergångsperiod som innebär att djurhållare som redan äger vuxna omärkta katter när bestämmelserna träder i kraft ska ha ett år på sig tills dess att katterna ska vara märkta och registrerade.

SLU efterlyser en diskussion angående hur omärkta katter, som påträffas och där ingen ägare kan identifieras, ska hanteras.

SLU föreslår att katter ska märkas och registreras innan de uppnått en ålder av 12 veckor istället för fyra månader som utredaren föreslår samt att katter ska vara märkta innan överlåtelse eller försäljning.

SLU anser att hittegodslagen (Lag [1938:121] bör ändras och likställas med vad som gäller för hundar så att en upphittad katt inte måste förvaras i tre månader innan den tillfaller upphittaren eller staten.

Generella synpunkter

SLU anser att märkning av katter är en väldigt viktig åtgärd i arbetet med att hantera övergivna och bortsprungna katter, för att höja katternas status, kräva större ansvar av kattägare och komma till rätta med de djurskyddsproblem och lidande som drabbar många katter. Märkning av djur anses även av stora internationella djurskyddsorganisationer vara av stor vikt för att komma åt problem med fritt springande djur. Det är givetvis viktigast för de katter som tillåts röra sig fritt utomhus, men det är inte ovanligt att även katter som hålls inomhus smiter och kommer på villovägar. Genom märkning och registrering kan dessa katter komma hem snabbare och det är också en förutsättning för att kunna kontrollera djurskyddslagen gällande att djur av tamdjursart inte får överges. SLU anser att alla katter ska omfattas av kraven på märkning och registrering. Förslaget förtydligar också det ansvar man har som djurhållare vilket är i linje med den nya djurskyddslagens intentioner. Även om tillsynslagens primära syfte är att skydda omgivningen från störningar och olägenheter orsakade av hundar och katter ser vi samtidigt en stor djurvälståndsvinst med att bestämmelserna införs.

SLU vill poängtera vikten av att kravet på märkning och registrering, i enlighet med utredarens förslag, ska gälla samtliga katter, inte bara dem i tätbebyggt område. Detta mot bakgrund av att en differentiering har föreslagits i en tidigare departementspromemoria samt av remissinstanser under utredningen till den nya djurskyddslagen. Djurskyddslagen gör ingen skillnad på katter som bor inom eller utanför tätbebyggda områden och det bör inte tillsynslagen heller göra. I den nya djurskyddslagen framhålls dessutom att alla djur har ett egenvärde oavsett sitt ekonomiska värde vilket ytterligare talar emot att behandla ”bondkatter” annorlunda än ”stadskatter”. Att göra skillnad på dem vore snarare kontraproduktivt i strävan efter att höja kattens status.

SLU avstyrker att katter som är över 10 år när bestämmelserna träder i kraft inte ska omfattas av reglerna gällande märkning och registrering. Även äldre katter kan överges, komma bort och bli hemlösa. Äldre hemlösa katter kan även vara svårare att omplacera. Det är dessutom mycket svårt för kontrollmyndigheten att kontrollera huruvida en katt är äldre eller yngre än 10 år och därmed kunna vidta åtgärder mot djurhållare om krav på märkning och registrering. Det finns därför en risk att djurhållare påstår att katten är över 10 år för att slippa kostnaden för märkning och registrering. SLU ser en risk i att de djurhållare som i annat fall har svårt att uppfylla djurskyddslagstiftningen även är de som kommer försöka undkomma kravet på märkning och registrering, samtidigt som behovet av att märka och registrera deras katter kan vara som störst. Ett krav om att alla katter ska

vara märkta och registrerade skulle här underlätta kontrollmyndighetens arbete. Ingreppet att märka en katt med chip är ett litet ingrepp som inte kräver att lugnande medel ges, till skillnad från öronmärkning med tatuering. SLU anser därför inte att åldern är ett skäl för att katten inte ska kunna märkas med chip. Lidandet för en hemlös äldre katt är långt mycket större än det ingrepp det innebär att chipmärka katten. SLU förespråkar istället en övergångsperiod som innebär att djurhållare som redan äger vuxna omärkta katter när bestämmelserna träder i kraft ska ha ett år på sig tills dess att katterna ska vara märkta och registrerade.

Vidare anser SLU att en katt inte ska få säljas eller överlämnas till ny ägare utan att vara märkt, och en märkning utförs enkelt i samband med att en kattunge får sin grundvaccination. Detta skulle ställa högre krav på de personer som lättvindigt låter sina honkatter få ungar, och kanske även öka benägenheten att kastrera honkatterna. Ägarbyte ska registreras inom 4 veckor. Tidigare ägaren bör stå registrerad som ägare fram tills att den nya ägaren har registrerat katten och de båda parterna bör tillsammans underteckna en ägarbytesblankett som skickas in till ID-registret.

Veterinärer och djursjukvårdare bör också ha tillgång till registret. De kommer ofta i kontakt med upphittade och skadade katter och för att kunna ge dessa katter vård behöver deras ägare snabbt identifieras. Inkommer det skadade katter till en djurklinik på kvällar eller helger är det inte lämpligt att kliniken behöver vänta till nästkommande vardag för att få tillgång till registret.

Avsnitt 1.1. Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, s 20.

Det är rimligt att ändringarna i Lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter och i Förordning (2007:1240) om tillsyn över hundar träder i kraft 1 januari 2021 men skyldigheten att låta märka och registrera sin katt bör gälla alla katter födda efter den 1 januari 2005 (utredarens förslag innebär att endast katter födda efter 2010 ska omfattas). Katter har en lång livslängd, uppemot 20 år, och med tanke på att deras födelsedatum sällan kan styrkas kommer det att innebära svårigheter för kontrollmyndigheterna att tillämpa bestämmelserna under en mycket lång tid framöver. Till skillnad från utredaren anser vi att fördelarna uppväger de eventuella negativa effekter märkningen skulle ha på en äldre katt. I samband med detta vill vi efterlysa en diskussion angående hur de omärkta katter som påträffas och där ingen ägare kan identifieras ska hanteras.

SLU saknar ett förslag om förändring av 21 § i tillsynslagen där det idag anges att *”En katt som med skäl kan antas vara övergiven eller förvildad, får avlivas av jakträttshavaren eller av någon som företräder denne. Inom tätbebyggt område krävs dock tillstånd av Polismyndigheten. Lag (2014:707).* Det bör framgå att man måste konstatera ifall katten är märkt och registrerad eftersom den annars inte kan antas vara övergiven eller hemlös. I de fall fälla används för att fånga in katten för att kunna kontrollera märkning och registrering måste fällorna vara utformade och placerade så att de inte utsätter katterna för onödigt lidande samt hållas under uppsikt eller förses med larm så att snabb vittjning kan ske.

Avsnitt 1.2. Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:1240) om tillsyn över hundar och katter, s 21.

SLU föreslår att katter ska märkas och registreras innan de uppnått en ålder av 12 veckor istället för fyra månader som utredaren föreslår. Enligt djurskyddslagstiftningen får en kattunge inte säljas innan 12 veckors ålder. Ett krav på att kattungarna ska vara märkta innan de lämnar uppfödaren skulle ytterligare tydliggöra uppfödarens ansvar vid avel och uppmuntra till ytterligare överväganden innan katten tillåts fortplanta sig. Det överensstämmer också med SVERAKs krav på att katten ska vara märkt innan försäljning sker.

Avsnitt 5.5. Omhändertagandet av hemlösa katter behöver förenklas, s 74.

Utredaren nämner att kattens status skulle vinna på att likställas med hundar vid tillämpningen av hittegodslagen (Lag [1938:121] om hittegoods). Idag ska en upphittad katt förvaras i tre månader innan den tillfaller upphittaren eller staten vilket medför stora kostnader för Polismyndigheten och inte heller gynnar kattens välfärd. Att föreslå en förändring i hittegodslagen ingår inte i utredarens uppdrag men SLU ser detta som en viktig del i att höja kattarnas status och att förenkla myndigheternas arbete med hemlösa katter. I samband med översynen av ovanstående skulle vi också välkomna ett klargörande av Polismyndighetens ansvar för upphittade katter. I SVEKATT:s databas VILSE där privatpersoner kan eftersöka eller annonsera om upphittade katter eftersöktes under 2018 5281 stycken bortsprungna katter vilket tyder på att viljan att få tillbaka en försvunnen katt är stor.

Avsnitt 6.5 Jordbruksverket ska föra ett register över alla hundar och katter samt deras ägare, s 98

Frågan om var katterna ska registreras kan diskuteras. Både SVERAK och SKK har redan ett befintligt register där katter kan registreras. Trots det förespråkar SLU att registrering sker hos myndighet i ett enhetligt register hos Jordbruksverket och vi ställer oss bakom förslaget att Jordbruksverkets hundregister ska utökas och även omfatta katter och deras ägare. Detta underlättar myndighetssamverkan och EU-samarbete. Vi anser att det blir enklare för djurägaren, som dessutom kan tänkas redan ha en hund registrerad, att endast ha en enda aktör att vända sig till. Det finns en risk att det blir mer svåröverskådligt om olika aktörer är inblandade.

Avsnitt 6.6 Skyldigheten att märka och registrera ska inte vara straffsanktionerad, s 106

Utredaren har bedömt att bestämmelserna inte bör vara straffsanktionerade. SLU anser därför, precis som utredaren, att förelägganden ska kunna meddelas av kontrollmyndigheten, och vid behov också kunna förenas med vite, för att förmå en djurägare att märka och registrera sin katt. Utan sådana möjligheter skulle lagen bli tämligen tandlös. Vi instämmer också i att det är viktigt med en tydlig information till allmänheten om de nya bestämmelserna och vi föreslår att olika intressenter, utöver Jordbruksverket, samlas kring en sådan informationskampanj, så som

SVERAK, LRF m.fl. Detta fyller flera funktioner och det är ett sätt att uppmärksamma att katternas status höjs.

Att låta märka och registrera sin katt medför ingen avsevärd kostnad för den enskilde. Däremot kan det på sikt bidra till minskade kostnader för myndigheterna genom att märkning och registrering kommer underlätta för myndigheterna att spåra ägare till hemlösa katter, eller konstatera om en katt har en ägare eller inte. Hanteringen av hemlösa katter tar idag mycket resurser i anspråk från länsstyrelse och polis. Resurser som också behövs till annat. Är ägaren känd kan dessutom kostnaderna för omhändertagandet av en hemlös katt avkrävas kattägaren. En kostnad som idag oftast myndigheter och ideella katthem får stå för.

Ett problem som möjligen kan komma att upplevas av djurhållare är hanteringen av de katter som inte är vana vid mänsklig kontakt, vilket ibland är fallet med exempelvis ”bondkatter”. Trots att dessa har en ägare som utfodrar dem kan de vara så skygga att de inte går att hantera. Även dessa ska dock, enligt gällande lagstiftning, ges tillsyn. I Prop. 2017/18:147 förtydligas att tillsynen måste ske på ett sådant sätt att förhållanden som behöver åtgärdas kan upptäckas. Då exempelvis öronskabb och tandproblem är vanligt förekommande åkommor hos katter men som kan vara svåra att upptäcka på avstånd vore det fullt rimligt även dessa katter fångades in och gavs en hälsokontroll i samband med en ID-märkning. En förhoppning är givetvis också att ett flertal av dessa katter även kastreras i samband med märkningen, då de ändå är infångade, för att på så sätt förhindra okontrollerad avel och risken för fler hemlösa katter.

Specifika synpunkter

1.1 Förslag till ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

1 § SLU tillstyrker föreslagen ändring

2 § SLU tillstyrker föreslagen ändring

3 § SLU tillstyrker föreslagen ändring

4 § SLU tillstyrker föreslagen ändring

5 § SLU tillstyrker föreslagen ändring med tillägg för att veterinärer och djursjukvårdare också ska ha direktåtkomst till registret.

6 § SLU tillstyrker föreslagen ändring

9 § SLU tillstyrker föreslagen ändring

16 § SLU tillstyrker föreslagen ändring

19 § SLU tillstyrker föreslagen ändring

SLU avstyrker att skyldigheten att låta märka och registrera sin katt inte gäller katter som är födda före den 1 januari 2011.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:1240) om tillsyn över hundar

SLU tillstyrker ändringen av förordningens namn till **Förordning om tillsyn över hundar och katter**.

2 § SLU tillstyrker föreslagen ändring men anser att katter ska vara märkta innan överlåtelse och försäljning och föreslår därför ändring av punkt 1 till innan djuret uppnått en ålder av 12 veckor samt en ny punkt 4 med följande lydelse: 4. innan djuret (alt. katten) säljs eller överläts

4 § SLU tillstyrker föreslagen ändring

5 § SLU tillstyrker föreslagen ändring

6 § SLU tillstyrker föreslagen ändring.

8 § SLU tillstyrker föreslagen ändring.

1.3 Förslag till förordning om ändring i offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641)

6 § SLU tillstyrker föreslagen ändring.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av prodekan Margareta Emanuelson vid fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap efter föredragning av remisskoordinator Fredrika von Sydow. Innehållet har utarbetats av kvalificerad handläggare Elina Åsbjer och Josefina Zidar vid Nationellt centrum för djurvälstånd (SCAW), universitetsadjunkt Johan Lindsjö, Katja Lundqvist och

Frida Lundmark Hedman vid institutionen för husdjurens miljö och hälsa,
universitetsadjunkt Emma Bergenkvist vid institutionen för biomedicin och
veterinär folkhälsovetenskap.

Margareta Emanuelson

Fredrika von Sydow